

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Turška armada se pomika v treh kolonah proti Bolgarom. Glavna armada prodira ob železnici, ki veže Carigrad z Odrinom, desna ob Črnem morju proti Lozengradu, leva pa gre iz Rodosta proti Dimotiki. Cilj turške armade je — Odrin. Bolgari imajo v teh pokrajinah le malo vojaštva, ker so ga pritegnili sko-

O napadu 1. 1480 nam poroča nek rokopis, ki je shranjen v sekovskem župnišču, tako-le: „Monštranec, kelihe so ugrabili, božje hiše so izpremenili v hleve, kjer so plesali in oskrnjali jih z nečistostjo ter drugimi grdobijami. Duhovnike so žgali, vtapljali ali drugače morili in jih veliko gnali v bridko sužnost. Žene in može z družinami vred so zvezali in tirali s seboj. Novorojeno deco so materam trgali, morili in metali čez plotove. Veliko množico zalih deklet so odpeljali v težko sužnost. Nedorodne otročice so basali v luknjaste vreče, da so molili glave skozi luknje in mlo ječali, da je bilo groza. Kar je bilo močnih, so jih odgnali, slabotnim pa glave odsekali. Povsod je bilo na kupe ubitih živali, umorjenih ljudi in ni ga bilo, ki bi jih bil zagrebel. Psi in volkovi so se gostili.“

ro vse na grško-bolgarsko(srbsko bojišče. Turki prodirajo zelo naglo proti Odrinu.

Do 16. julija so turške čete prispele že do Bunar-Hisarja, ne da bi bile naletele kje na odpor Bolgarov. Kristijani beže pred Turki. Dne 15. julija so se polastili Turki kolodvora v Lile-Burgasu, kjer se je vršila zadnje dni oktobra l. 1912 znana krvava bitka med Bolgari in Turki. V soboto, dne 19. t. m., so prinesli listi poročilo, da je oddelek turške brze konjenice pridrl že pred Odrin, glavna moč turške armade je pa zbrana ob reki Ergene, kakih 50–60 km pod Odrinom. Ruski in francoski poslanik sta 18. julija turškemu velikemu vezirju v imeni svojih vlad sporočila, da se naj Turčija ozira na mejo, ki je določena med Turčijo in Bolgarijo. Turški ministrski svet pa je sklenil dne 19. julija, naj se turška armada polasti Tracije in Odrina. Carigradski uradni listi razglašajo, da bo prihodnje dni turška armada zasedla črto Marica-Odrin. Vojna struja v mladoturški stranki je namreč spoznala sedaj za ugoden trenotek, da dobi zopet nazaj toli važni Odrin in del izgubljenega ozemlja v Traciji. S tem si upajo obenem pridobiti zaupanje, ki so ga zadnji čas izgubili pri turškem ljudstvu. Skoro gotovo pa velevlasti ne bodo pripustile, da bi se turška državna meja pomaknila nad črto Midia-Enos. Kakor poroča italijanski vladni list „Tribuna“, se že ta teden snide v Carigradu mednarodna komisija, ki ima nalogo, določiti natančno mejno črto Midia-Enos.

Toda komaj smo zapisali zgorajšnje vrstice, že poroča londonski list „Times“ z dne 21. t. m., da so napadli Turki dne 20. julija Odrin ter se ga po kratkem boju z odrinsko posadko, polastili. Turške čete plenijo, požigajo mesto ter morijo prebivalce. Glasom nekega poročila iz Sofije se je turška kavalerijska četa polastila pod poveljstvom Enver-bega tudi mesta Lozengrad. — V kolikor ta poročila odgovarjajo resnici, bomo poročali med najnovejšimi vestmi.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Bolgarske čete na severnem bojišču, katerim poveljuje general Kutinčev, so se na bojišču umaknile proti Ferdinandovem in Caribrodu na bolgarsko ozemlje. Pomikajo se, braneč svoje postojanke, proti Sofiji. Večji boji so se bili zadnje dni pri prelazu Sv. Nikolaja ob srbsko-bolgarski meji nad Pirotom. Bolgarske čete so se po krvavih bojih umaknile proti jugu. Bolgari so podrli za seboj vse mostove. Pri Krivi Palanki so se vršili zadnje dni manjši boji. Srbska poročila pravijo, da so Srbi vrgli Bolgare zopet nazaj, a tem poročilom ni mnogo verovati, ker imajo bolgarske čete še vedno zasedeno mejo pri Krivi Palanki. Neresnična so tudi srbska poročila, po katerih naj bi stala srbska armada pred Küstendilom.

Kakor poroča bolgarski tiskovni urad, so Srbi in Grki dne 18. in 19. julija skoro na celi bojni črti

O napadu l. 1492 nam pripoveduje Valvazor grozne reči, ki so jih doprinali Turki pod Ali-pašo na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Kristijane so morili na raznovrstne načine, njih glave so nabadali na sulice in skakali okoli njih. Otročiče so butali v glavami ob plotove in zidove, da so se možgani razlivali po tleh. Dekleta in žene so oskrnjali, zale in imenitnejše pa kakor pse vezali. Človeški udje so ležali po cestah in potih, telesa umorjenih so parali, se ž njihovimi črevesi prepasavali ter celo pekli in žrli človeško meso.

L. 1529 je šel sultan Soliman z veliko armado proti Dunaju, da bi si ga osvojil. Toda namera se mu ni posrečila; junaški brambovi Dunaja so vse njegove napade odbili in sultan se je moral brez zmage vrniti. Zato so pa posamezne roparske čete njegove razbite armade tem strašnejše divjale po Avstrijskem, Ogrskem, Štajerskem itd. Zgodovinarji nam poročajo, da so besni Turki vse pokončali in požgali, kar so ugledale njihove oči. Mesta in trge so izpreminjali v podrtine, cerkve in kapele so oropali in onečastili, setve na polju in mirne vasi so zažigali. Otročiče so parali materam iz teles ter jih nabadali na sulice. Na tisoče prebivalcev je bilo ubitih in odpeljanih v sužnost.

Glejte, predragi Slovenci, tu sem navedel nekaj zgodovinskih poročil, iz katerih lahko spoznate, kaka grozodejstva so uganjali Turki po naših krajih. In to je trpelo okrog 300 let, ker prvič so bili Turki na Štajerskem leta 1396 in zadnjič leta 1710. Čudno, da smo Slovenci še vendar v tolikem številu ostali! Kako omikan in izobražen narod bi bili mi zdaj, če bi se bili ta leta tako mirno razvijali kot so se n. pr. Francozi in Nemci!

Se več kot mi pa so trpeli naši južni bratje Hrvati, Srbi in Bolgari, kateri so bili deloma nad 500 let pod njihovo oblastjo in si nikdar niso bili varni ne življenja, ne premoženja, ne sami, ne njihove žene in otroci. Zato je umljivo, kako so lani Srbi in Bolgari planili kot en mož na divjega Turčina ter so neusmiljeno klestili po njem, dokler ga niso strli v prah in mu tako vsaj malo povrnil krivice, katere so ti divjaki prizadeli njihovim pradedom. In mi Slovenci smo z neizmernim veseljem spremljali njihove zmage, radujoč se prostosti svojih bratov, a tudi radi tega, ker smo videli v teh zmagah vsaj deloma zadoščenje za vse grozovitosti, katere so divji Turčini storili slovenskemu narodu.

Dalje.

napadli bolgarske postojanke. Bolgari so napade odbili. V okrožju Kočane so potisnili Bolgari Srbe nazaj ter so neko srbsko divizijo zasledovali več kilometrov daleč.

Bolgarsko-grško bojišče.

Armada generala Ivanova se le polagoma umika. Ustavlja se v okrožju doline reke Strumice skoro korak za korakom grškemu prodiranju. Levo krilo Ivanove armade se je dne 17. t. m. umaknilo pred grško premočjo mimo mesta Nevrokop nad Seresom. Desno krilo so Grki dne 16. t. m. napadli pri Vronti (zahodno od Strumice). Grkom se je posrečilo po večurnem boju premagati bolgarske čete, ki so se brez posebnih izgub umaknile dalje proti severu. Dne 19. julija je desno krilo Ivanove armade med Strumico in Pečevem porazilo drugo grško divizijo, ki se je v velikem neredu umaknila. Namen Ivanove armade je, da zadržuje grške čete, da ne morejo iti na pomoč Srbom pri Krivi Palanki.

Rumuni v Bolgariji.

Rumunska armada je torej zasedla pokrajino Dobručo, katero je vedno zahtevala od Bolgarije. — Rumunska vlada je v krajih za črto Tuturkan-Balčik nastavila že svoje upravne uradnike. Rumunske čete so poleg Dobruče zasedle sedaj že vse desno obrežje reke Donave do srbske meje. V Ruščuku, kjer je bilo majhno bolgarsko vojno pristanišče, so Bolgari potopili vse svoje ladje, med njimi tudi carovo, da bi ne prišle v roke prodirajočim Rumunom. Bolgari so pričakovali, da se bodo Rumuni zadovoljili z zasedenjem Dobruče, toda rumunska armada prodira vedno dalje v središče Bolgarije. Dne 16. julija so rumunske čete zasedle mesto Orehovia, ki je važno bolgarsko trgovsko mesto. Glavna moč rumunske armade je prestopila Donavo pri bolgarski trdnjavi Rahova. Velikanski most za prevažanje rumunske armade so napravili rumunski pionirji v 7½ urah. Prehod armade se je izvršil ponoči od 17. na 18. julija. Pristvoval mu je tudi kralj Karol. Odposlanstvo bolgarske občine Rahova je prosilo glavnega poveljnika rumunske armade, princa Ferdinanda, naj se prehod ne vrši ponoči, kljub temu pa je armada prekoračila Donavo ponoči. Od Rahove se vali glavna rumunska armada proti Sofiji. Bolgari se ji povsod brez boja umikajo. Rumunska poročila zatrjujejo, da bo stala te dni rumunska armada že pred Sofijo.

V petek, dne 18. t. m., je neka brza rumunska kavalerijska kolona z jezdečo artilerijo trčila pri mestu Ferdinandovo (kakih 80 km od Sofije), na bolgarsko brigado, ki je imela nalogo, kriti umikanje bolgarske Kutinčeve divizije. Po kratkem boju se je bolgarska brigada udala s poveljujočim generalom vred. Rumuni so odvzeli Bolgarom 12 topov. Bolgari so se očitno udali vsled tega, ker so imeli bolgarski poveljniki naročilo, da se ne smejo ustavljati rumunskim četam. Rumunska armada ima lahko delo. Bolgari se jim nikjer ne ustavljajo. Tako so prednje stráže rumunske zahodne armade prodrle 20. julija že do mesta Orhanija, ki leži komaj 30 km severovzhodno od glavnega bolgarskega mesta Sofije. Neka rumunska kavalerijska četa je 16. t. m. zavzela pri Tirnovem važno križišče bolgarskih železnic. Tako je sedaj Sofija odrezana od pristanišča Varna ob Črnem morju, od koder je dobivala živež in vojne potrebščine iz tujine. Na Bolgarskem vlada radi prodiranja rumunske armade veliko razburjenje.

Srbsko in grško prijateljstvo se krha.

Srbi in Grki so sedaj edini proti Bolgarom, kakor so bili prej vsi balkanski zavezniki proti Turkom. Toda zdi se, da bo tudi srbsko-grško prijateljstvo trajalo le do tistega trenotka, ko pride med njimi do delitve osvojenega ozemlja.

Ko so vdrl bolgarski četaši v Gjevrgjeli in pobili do zadnjega moža tamošnje 2000 mož broječo srbsko posadko, pridrele so grške čete v Gjevrgjeli, da je zasedejo. Od tega časa Grki niso več zapustili mesta in so tudi namesto srbskih nastanili pri mestni upravi same grške uradnike. Pred nekaj dnevi je srbski vojvoda Putnik pozval grški generalni štab, naj mesto, ki je bilo le začasno zasedeno od Grkov zopet prepustijo Srbom. Grki sicer srbsko zahtevo niso popolnoma odklonili, pač pa so izjavili, da se mora ta zadeva urediti še-le po končani vojski. Grki so vkljub srbski zahtevi ostali v Gjevrgjeli in ne prikrivajo, da nameravajo zasedeti tudi železniško postajo Strumica in Demir-Hisar ter tako prodrati 50 km nad mejno črto, ki je bila poprej določena. Preti torej nevarnost, da se lahko razvije med Grki in Srbi resen spor. Med grškimi in srbskimi vojniki pride vsak dan do resnih spopadov.

Poleg tega še želijo Grki vzeti v svojo posest mesto Bitolj (Monastir), češ, da v njem stanujejo večinoma Grki. Bolgarska zahteva po tem mestu, ki je povzročila pravzaprav sedanjo vojsko, je pomaknila grško zahtevo v drugo vrsto. Sedaj pa torej hočejo Grki to mesto zasedeti ter pravijo, da je mestno prebivalstvo po veliki večini grško in da je tam le malo družin, ki bi bile srbske narodnosti. Bitolj je tudi končna postaja železnice Solun-Bitolj.

Grška grozodejstva.

Bolgarski poveljnik, ki poveljuje četam proti Grkom, je dne 14. julija brzojavil v Sofijo: Pri bojih za sotesko Rupel (nad Demir-Hisarjem) je streljala grška artilerija v bolnišnico, ki stoji v bližini železniške postaje Demir-Hisar, dasi je bila na bolnišnici

razobešena zastava Rdečega križa. Del bolniških streljav je zbežal, druge pa so z bolniki vred Grki pomorili. Nekaj bolnikov je plezalo po tleh, da se rešijo, a ni verjetno, da so prišli na varno, ker so Grki toliko časa streljali, da so vse porušili.

Ko so grške čete vkorakale v mesto Kilkiš, so grški vojaki pomorili in razmesarili vse prebivalce, zažgali mesto in celo vlomili v katoliško cerkev, čeprav je vihrala na njej francoska zastava. Grki so zasledovali nekaj Bolgarov, ki so zbežali v cerkev, in so jih z nekaterimi menihi vred pomorili. Nato so oropali cerkev in jo razdrli. V boju za mesto Seres je bil nek grški pop, kateri je vodil neko grško prostovoljno četo proti Bolgarom, usmrčen.

Neko drugo bolgarsko poročilo pravi: Grška kolona, katera se pomiče po dolini reke Strumica, je zažgala med potjo vse vasi in druga sela. Ubogo makedonsko bolgarsko prebivalstvo nima ne strehe ne živeža.

Turška grozodejstva.

Ko so bolgarske čete zapustile dne 15. julija mesto Rodosto ob Marmarskem morju, so Turki bolgarske, armenske in grške prebivalce pomorili. Divjaški Turki so kričali: „Pobijmo krščanske pse!“

Bolgarski vjetniki v Belgradu.

Ko so bolgarski vjetniki korakali po belgrajskem trgu, so jih tamošnje branjeve obdarovale s sadjem in jestvinami, kar so vjetniki večinoma na mestu hlastno povžili. Bolgari so korakali v najlepšem redu kakor na vežbalšču. Na nekem mestu plane iz množice neko nedoraslo bolgarsko dekle — služkinja pri nekem belgrajskem trgovcu, ter se oklene starejšega bolgarskega vojaka. Bil je njen oče. Prizor je na vse navzoče globoko vplival in častnik, ki je vodil vjetnike, je dovolil, da je smel Bolgar s hčerko stopiti iz vrste.

Politični ogled.

— **Avstrija.** Z Dunaja se poroča, da namerava vojna uprava zahtevati, da naj se število rekrutov za skupno armado in za avstrijsko deželno brambo poviša za 35.000 do 40.000 mož, za ogrsko deželno brambo pa za 6000 do 8000 mož. Vladi se še o tej zahtevi vojne uprave nista sporazumeli. Dosedanja tozadevna pogajanja niso bila obvezna. Povišanje se izvede v več letih. Vojna uprava predloži svojo zahtevo prihodnjemu skupnemu ministrskemu svetu. Če skupen ministrski svet predlogu pritrdi, se predloži predlog jeseni delegacijam. Vojna uprava utemeljuje svojo zahtevo s povečanjem armade v Nemčiji in glede na uvedbo 3letne službene dobe na Francoskem. Skoro vse sosednje države imajo razmeroma večje število stalnega vojaštva kot naša država. Če postane zunanji politični položaj napet, mora navadno naša vojaška uprava vpoklicati rezervne čete, kar povzroči veliko gospodarsko škodo in vznemirjenje prebivalstva. V vojake pa morajo tudi družinski očetje in gospodarji, tako, da trpijo škodo družine in tudi upoklicani sami. Da se temu odpore, se hoče zvišati stanje vsakoletnega števila rekrutov.

— **Goriško.** Na Goriškem divja sedaj hud volilni boj. V nedeljo, dne 20. t. m., so se vršile ožje volitve. Takozvana stara struja Slovenske Ljudske Stranke pod vodstvom dr. Gregorčiča se je v splošno pohujšanje zvezala s slovenskimi liberalci. Volila je liberalnega kandidata Kovača, a liberalci so se zato obvezali, da v kmečkih občinah proti dr. Gregorčiču ne postavijo svojega kandidata. Za liberalnega kandidata so pri ožji volitvi glasovali tudi socialni demokratje. Radi tega je zmagal liberalec Kovač z 8910 glasovi, dr. Breclj pa je dobil častno število — 8227 glasov. Na laški strani je zmagala katoliška stranka z vsemi kandidati. Danes, dne 24. julija, se vrši volitev za kmečke volilne okraje. V slovenskem delu dežele si stojijo nasproti: pristaši mlade in stare struje S. L. S. in liberalci, ki se imenujejo „neodvisne“. Na italijanski strani bo skoro gotovo zmagala katoliška stranka. Liberalci so že pri volitvi v splošni skupini dobili 1500 glasov manj kot pri prejšnji volitvi.

— **Slovensko-Hrvaško.** Po celem Slovenskem se pripravlja ljudstvo na katoliški shod, ki obeta biti letos posebno veličasten. — Cuvaj bo baje vendar moral končno pustiti svojo službo na Hrvaškem. Listi namreč poročajo, da bo že te dni za novega komisarja in obenem bana na Hrvaškem imenovan baron Ivan Škrlec. Za Cuvajem se Hrvatje ne bodo jokali, saj so se pod njegovim banovanjem gazile pravice Hrvatov v toliki meri, kot še nikdar poprej. Kak bo novi ban, oziroma komisar, se še ne da reči. Skoro gotovo tudi pod Škrlecem Hrvatom ne bodo cvetele rožice, ker je mož Madžar in bo moral plesati tako, kakor bodo piskali nasilni Madžari. Novi ban je star 50 let. Za hrvaškega ministra pri ogrski vladi bo imenovan bivši hrvaški ban grof Teodor Pejačević. Grof Tisa je dne 22. t. m. predstavil Škrleca in Pejačevića cesarju v Išli. — V Celovcu se vrši te dni porotna obravnava proti Dalmatincema pl. Luki Bona in Veljko Miliču, ki sta obtožena veleizdaje, ker sta ob priliki balkanskih zmag proti Turkom izražala vsklike, ki so bili baje naperjeni proti Avstriji.

— **Češko.** Deželna uprava te dežele, katero vodijo po večini češki in nemški liberalci, je popolnoma zavožena. Letni primanjkljaj v deželni kasi znaša 140 milijonov kron, ki se mora pokriti z najetjem posojila.